

Det pure ordspin: Krigen mod terror

Pressestrateger og politikere har stor succes med at sætte mediernes dagsorden ved at vælge værdiladede ord med journalistisk appel. Journalisten har dissekeret seks ord, der har sat en dagsorden - måske den forkerte.

Lasse Højsgaard, Journalisten, den 19.05.2011

Pressestrateger og politikere har stor succes med at sætte mediernes dagsorden ved at vælge værdiladede ord med journalistisk appel. Journalisten har dissekeret seks ord, der har sat en dagsorden – måske den forkerte.

Den 20. september 2001 går præsident George W. Bush på talerstolen og udpeger terrornetværket Al-Qaeda som ansvarlig for det terrorangreb, der ni dage forinden har jævnet World Trade Center med jorden. Samtidig erklærer han for første gang 'krig mod terror', som ikke ender, "før enhver global terrorgruppe er fundet, standset og besejret".

Siden skulle præsident Bush komme til at sige "war against terror" mange gange. I første omgang omkring invasionen af Afghanistan og halvandet år senere omkring krigen mod Irak, som han konsekvent kaldte "den centrale frontlinje i krigen mod terror". Officielt kom udtrykket til at dække over en række militære operationer, herunder også i Filippinerne og Afrika.

Begrebet 'krigen mod terror' bliver i danske medier straks grebet og gjort til et alment udtryk, både for de militære kampagner, som Danmark også blev aktiv deltager i, og for en mere generel, global kamp mod terrorisme. Ikke alle artikler hylder de militære tiltag, men 'krigen mod terror' bliver i det store hele anerkendt som samlende betegnelse.

Det skulle man imidlertid aldrig have gjort, siger professor i samtidshistorie ved Københavns Universitet Poul Villaume.

»At Bush brugte det udtryk, og hele den vestlige verden derefter faldt i hak og brugte betegnelsen, er efter min mening en af de helt fundamentale og skæbnesvangre fejltagelser. På den måde låste man hele sin forestillingsverden fast. Når først der er blevet sagt krig, så er man nødt til at bruge militære midler. Og dertil kommer, at man ikke kan føre krig mod et begreb,« siger Villaume.

Han begyndte at luften sin skepsis omkring begrebet allerede i slutningen af 2001 – en skepsis, som han først inden for de sidste tre-fire år er begyndt at opleve i danske medier. Og den blåstempling, der har ligget i mediernes hyppige brug, har spillet en væsentlig rolle for synet på krigen og Danmarks medvirken, mener Poul Villaume.

»Krigene er blevet solgt til offentligheden som krige mod terror. Terror betyder frygt, og det er enormt virksomt at spille på frygt. Lidt polemisk kan man sige, at medierne i praksis har været magtens forlængede arm og videreført den politik, Bush igangsatte.«

En præcis betegnelse

På udlandssiderne i Berlingske Tidende optræder 'krigen mod terror' stadig som fællesbetegnelse for amerikanske militærinterventioner. Det har udlandsredaktør Kristian Mouritzen det helt fint med.

»Jeg synes, det er en præcis betegnelse, og jeg mener ikke, det er et problem at bruge et begreb, en politiker har opfundet, hvis det er et præcist og dækkende begreb,« siger Kristian Mouritzen.

Han opfatter personligt 'krigen mod terror' som krigen i Afghanistan mod Al-Qaeda og yderligtgående grupper, herunder de danske soldaters indsats.

Hvad siger du til kritikken om, at begrebet er en sproglig retfærdiggørelse af krigen?

»Det mener jeg ikke, det er. Formålet med Afghanistan-krigen var forholdsvis rent – at få Al-Qaeda drevet ud og få nedlagt deres baser. Man kan så diskutere brugen i dag, men jeg synes ikke, det er voldsomt politiserende. Det er jo et kendt udtryk, der bruges overalt.«

På Kristeligt Dagblad er udenrigsredaktør Henrik Brun mere forstående over for kritikken af termen 'krigen mod terror' – også selv om avisen selv skriver det.

»Det taler imod at bruge det, at man hopper med på en oratorisk vogn. Når man så bruger det alligevel, er det, fordi folk forstår, hvad det betyder. Jeg mener, vi plejer at lade det ledsage af sætninger som: 'Det, amerikanerne betegner som krig mod terror.' Men det er klart, det smutter også en gang imellem,« siger Henrik Brun.